

Доба великог балканског премијерства се завршава – већ је одавно у дубоку позицију отишао један од твораца Србије и Црне Горе, Војислав Коштуница, у политичкој пензији је и бивши председник Хрватске (и последњи председник СФР Југославије) Стјепан Месић, иза решетака је премијер Хрватске Иво Санадер, осумњичен за прање новца, на нивоу Савета Европе чули су се подаци о томе да је косовски премијер Хашим Тачи умешан у незакониту трговину људским органима. А сад је дужност председника владе напустио најпознатији црногорски политичар Мило Ђукановић.

У балканској штампи су већ одавно колале гласине о њему и новине су му предсказивале најфантастичнију будућност, укључујући и високу функцију у НАТО, чији Црна Гора, као што је познато, није члан. Писало се и да су за оставку премијера заинтересовани извесни кругови у ЕУ. Поједини европски политиколози су говорили да је земљи потребан мање упадљив председник, који ће на себе преузети искључиво техничке функције, а нипошто не улогу „народног вође“. Узгред речено, Ђукановић је управо то био, барем се тако чинило одавде, из Русије. За нас је он представљао извесну константу Црне Горе попут Јадранског мора.

И ево, наступило је време да се сумирају резултати Ђукановићевог рада на месту премијера. Подгорица је у току последњих година постигла много тога: добила је независност, избавивши се од жига „бивше Југославије“, затим је заменила признавање Косова за своје признање као кандидата ЕУ, привукла је иностране инвеститоре, који обећавају да ће од земље направити нови Монте Карло. Под руководством Ђукановића Подгорица успешно води двоструку игру, довијајући се да се дружи и с НАТО и с Москвом, што је за савремену црногорску политику правилно, посебно ако се има у виду број туриста из Русије.

Наравно, има и не баш успешних црта у Миловом портрету: он је довршио распад Југославије, иницирао је референдум о самосталности земље, где су присталице одвајања од Србије победиле с минималном разликом, што значи да термин „воља већине“ овде није сасвим уместан. У образовне установе Црне Горе уводи се црногорски језик, што изазива пренераженост код Срба, којима себе сматра врло озбиљан проценат становништва. На крају крајева, што је најважније, можда не бисмо уопште ни говорили о Србима и Црногорцима, као о народима који су у сукобу по различитим питањима – од политике до културе, да није било Ђукановића.

Делатност бившег премијера праћена је непријатним гласинама, на пример, о његовим везама са шверцерима. Али, ми нисмо јавно тужилаштво да бисмо их оповргавали или доказивали и знамо да је политика област која новинском жутилу није подложна ништа мање од шоу-бизниса. Било је информација и о томе да је Ђукановић пре референдума области Санџаку обећао аутономију у размену за гласове становника у подршци независности Црне Горе, односно у суштини, с упаљеном шибицом је ушао у буре барута, које је по експлозивности друго по реду на Балкану, после Косова. Међутим, опет, ми нисмо ловци на „патке“, тим пре новинске.

Нама се једноставно чини невероватним да је Ђукановић отишао под притиском ЕУ: Црна Гора је – посилни Брисела, који се не упушта у конфликте, с шарматним осмехом, баш као што је осмех бившег премијера. У ствари, Ђукановић никуда није ни отишао: као прво, остао је на челу најутицајније странке у земљи, као друго, обезбедио је наследника Игора Лукшића, који не би био такав да не гарантује наставак Ђукановићеве политике. Мишљење руског историчара-балканолога Ане Филимонове:

Да ли ће се нешто променити с одласком Ђукановића? Мислимо да неће. У земљи се пуном паром одвијају врло двосмислени процеси, везани за формирање сопственог црногорског идентитета. Политичка елита Црне Горе је формирана прилично јасно, она неће дозволити држави да скрене с курса који је изабрала према ЕУ и НАТО. Други избор у извесној мери представља претњу по националну безбедност Русије. Црна Гора је, као и Србија, увек била један од „најприроднијих“ савезника Русије. Након ступања у Алијансу о томе неће бити ни говора. Мило Ђукановић је био на извору свих ових тенденција. Оне ће се развијати и после њега.

Истина, постоји једно питање. Шта ће се десити, кад богаташи из целог света, почевши од Питера Манка па до руских олигарха, саграде све јахте и виле у Црној Гори и оду да раде исто то на другом месту? Шта ће се десити кад одмор у Црној Гори изађе из моде и кад престане да се назива новом Азурном обалом и кад се у перспектива развијених земаља појави још нека „Азурна обала“? Држава, која живи од туризма, једног дана може наићи – говорећи у преносном смислу – на проблем ајкула. Пред новим премијером Црне Горе појавиће се задаци да направи своју државу таквом да буде спремна у економском смислу, а не да у сваком издању централних вести наводи колико је земља зарадила у туристичкој сезони.

(Глас Русије)